

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 135a/2022

pentru controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 485 din 13 iulie 2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului

CHIȘINĂU

17 noiembrie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 12 august 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 noiembrie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 12 august 2022, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, de dnii Vlad Batrîncea și Vasile Bolea, deputați în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Autorii sesizării îi solicită Curții Constituționale să verifice constituționalitatea Hotărârii Guvernului nr. 485 din 13 iulie 2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

3. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 35

Dreptul la învățătură

„(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instruire și de perfecționare.

(2) Statul asigură, în condițiile legii, dreptul de a alege limba de educare și instruire a persoanelor.

(3) Studiarea limbii de stat se asigură în instituțiile de învățământ de toate gradele.

(4) Învățământul de stat este gratuit.

(5) Instituțiile de învățământ, inclusiv cele nestatale, se înființează și își desfășoară activitatea în condițiile legii.

(6) Instituțiile de învățământ superior beneficiază de dreptul la autonomie.

(7) Învățământul liceal, profesional și cel superior de stat este egal accesibil tuturor, pe bază de merit.

(8) Statul asigură, în condițiile legii, libertatea învățământului religios. Învățământul de stat este laic.

(9) Dreptul prioritar de a alege sfera de instruire a copiilor revine părinților.”

4. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 485 din 13 iulie 2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului sunt următoarele:

”1. Instituția Publică Universitatea de Stat din Moldova (persoană juridică absorbantă) se reorganizează prin fuziunea (absorbția) următoarelor instituții publice (persoane juridice absorbite):

- 1) Instituția Publică Academia de Administrare Publică;
- 2) Instituția Publică Biblioteca Științifică (Institut) "Andrei Lupan";
- 3) Instituția Publică Institutul de Matematică și Informatică "Vladimir Andrunachievici";
- 4) Instituția Publică Institutul de Fizică Aplicată;
- 5) Instituția Publică Institutul de Chimie;
- 6) Instituția Publică Institutul de Ecologie și Geografie;
- 7) Instituția Publică Institutul de Zoologie;
- 8) Instituția Publică Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice;
- 9) Instituția Publică Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie;
- 10) Instituția Publică Institutul de Filologie Română "Bogdan Petriceicu-Hașdeu";
- 11) Instituția Publică Institutul de Istorie;
- 12) Instituția Publică Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor;
- 13) Instituția Publică Institutul de Geologie și Seismologie;
- 14) Instituția Publică Grădina Botanică Națională (Institut) "Alexandru Ciubotaru".

2. Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei (persoană juridică absorbantă) se reorganizează prin fuziunea (absorbția) următoarelor instituții publice (persoane juridice absorbite):

- 1) Instituția Publică Universitatea Agrară de Stat din Moldova;
- 2) Instituția Publică Institutul de Inginerie Electronică și Nanotehnologii "D. Ghițu";
- 3) Instituția Publică Institutul de Energetică;
- 4) Instituția Publică Institutul de Microbiologie și Biotehnologie.

3. Instituția Publică Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău (persoană juridică absorbantă) se reorganizează prin fuziunea (absorbția) următoarelor instituții publice (persoane juridice absorbite):

- 1) Instituția Publică Universitatea de Stat din Tiraspol;
- 2) Instituția Publică Institutul de Științe ale Educației;
- 3) Instituția Publică Institutul de Formare Continuă.

4. Instituția Publică Academia de Studii Economice din Moldova (persoană juridică absorbantă) se reorganizează prin fuziunea (absorbția) Instituției Publice Institutul Național de Cercetări Economice (persoană juridică absorbită).

5. Persoanele juridice absorbante, reorganizate inclusiv prin absorbția instituțiilor publice de cercetare și inovare, vor asigura menținerea, până la 31 decembrie 2023, pentru fiecare instituție publică de cercetare și inovare absorbită în parte, a structurii organizatorice de cercetare autonomă, precum și a nivelului de finanțare în limitele cheltuielilor aprobate pentru fiecare proiect de cercetare în implementare la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri. Finanțarea instituțională va fi transferată instituției absorbante.

6. Drepturile și obligațiile persoanelor juridice absorbite trec integral la persoanele juridice absorbante, inclusiv drepturile și obligațiile care țin de gestiunea patrimoniului (bunurilor) instituțiilor absorbite.

7. Se transmite calitatea de fondator al Instituției Publice Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice și al Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural de la Ministerul Educației și Cercetării la Ministerul Culturii. Ministerul Educației și Cercetării va institui comisia de transmitere a bunurilor și va asigura, în termen de 30 de zile, transmiterea către Ministerul Culturii a bunurilor aflate în gestiunea Instituției Publice Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice și a Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2015.

8. Ministerul Educației și Cercetării va crea comisii de reorganizare și de transmitere a bunurilor persoanelor juridice absorbite către persoanele juridice absorbante. Transmiterea bunurilor se va efectua în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2015.

9. În cazul în care persoana juridică absorbantă se reorganizează prin absorbția mai multor categorii de persoane juridice, Ministerul Educației și Cercetării va crea, pentru fiecare persoană juridică absorbantă în parte, comisii de reorganizare și de transmitere a bunurilor, corespunzător numărului de persoane juridice absorbite. Dacă persoana juridică absorbantă se reorganizează prin absorbția uneia sau a mai multor persoane juridice ai căror fondatori sunt alte autorități publice, în componența comisiei de reorganizare și de transmitere a bunurilor persoanelor juridice absorbite către persoana juridică absorbantă, create de Ministerul Educației și Cercetării, vor fi incluse și persoane numite de către autoritățile publice în cauză.

10. Personalul salariat din instituțiile publice absorbite va fi transferat, cu respectarea prevederilor legislației muncii, la instituțiile publice absorbante, asigurându-se integrarea acestuia în cadrul instituțiilor respective. În cazul imposibilității transferului unor

salariați, disponibilizarea se va efectua în conformitate cu legislația muncii. Cheltuielile de disponibilizare a personalului persoanelor juridice absorbite vor fi asigurate din contul și în limitele mijloacelor financiare ale acestora.

11. Studenții înmatriculați conform programelor de studii superioare de licență, master și doctorat ale instituțiilor de învățământ superior absorbite vor fi transferați în cadrul instituțiilor de învățământ superior absorbante, la aceleași programe de studii superioare și cu aceleași taxe de studii, stabilite anterior. Transferul studenților de la instituțiile de învățământ superior absorbite se va realiza până la 25 august 2022. Până la transferarea studenților înmatriculați conform programelor de studii superioare respective la instituțiile absorbante nu se va percepe nicio taxă de studii pentru anul academic 2022-2023.

12. Instituțiile publice absorbante vor asigura integrarea studenților transferați din cadrul instituțiilor publice absorbite, prin oferirea accesului la servicii de consiliere, cele sociale și de ghidare în carieră.

13. Ministerul Educației și Cercetării în comun cu Ministerul Afacerilor Interne, în termen de 6 luni, în scopul consolidării pregătirii cadrelor pentru securitatea națională, vor înainta Guvernului cadrul de reglementare a fuzionării instituțiilor de învățământ superior Instituția Publică Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne și Instituția Publică Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport.

14. Hotărârea Guvernului nr. 146/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 206-208, art. 344) se modifică după cum urmează:

- 1) la punctul 1 din hotărâre, subpunctul 6) se abrogă;
- 2) în anexa nr. 5, pozițiile 1 și 10 din compartimentul "Instituții de învățământ superior" și compartimentul "Instituții de formare continuă" se abrogă.

15. În anexa nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 147/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 206-208, art. 345), cu modificările ulterioare, după compartimentul "Muzee" se introduce următorul compartiment:

"Instituții publice din domeniile educației, cercetării și inovării

1. Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice
2. Institutul Patrimoniului Cultural".

16. În anexa nr. 32 la Hotărârea Guvernului nr. 695/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 322-328, art. 797), cu modificările ulterioare, poziția "Universitatea Agrară de Stat din Moldova" se abrogă.

17. Se abrogă:

- 1) Hotărârea Guvernului nr. 683/1999 cu privire la crearea Institutului de Științe ale Educației (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 80-82, art. 717);
- 2) Hotărârea Guvernului nr.1326/2005 cu privire la măsurile de optimizare a infrastructurii sferei științei și inovării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 168-171, art. 1406), cu modificările ulterioare;

3) Hotărârea Guvernului nr. 225/2014 cu privire la Academia de Administrare Publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 78-79, art. 247);

4) Hotărârea Guvernului nr. 50/2018 cu privire la activitatea unor organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 18-26, art. 56).

18. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Educației și Cercetării.

19. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

5. Autorii sesizării menționează că Hotărârea Guvernului contestată contravine dreptului la educație și principiului autonomiei universitare, garantate de articolele 4, 7, 8 și 35 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

6. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

7. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a Hotărârii Guvernului nr. 485 din 13 iulie 2022, ține de competența Curții Constituționale.

8. Conform articolului 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, deputații în Parlament au competența de a sesiza Curtea Constituțională.

9. Obiectul sesizării îl constituie Hotărârea Guvernului nr. 485 din 13 iulie 2022. Prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

10. În jurisprudența sa constantă, Curtea a reținut că sesizarea trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală considerată neconstituțională); prevederea constituțională pretins a fi încălcată și motivarea de către autorul sesizării a relației de contrariedade dintre cele două prevederi, adică motivarea neconstituționalității textului criticat (a se vedea DCC nr. 99 din 12 iulie 2022, § 14 și jurisprudența citată acolo).

11. Curtea observă că autorii sesizării nu au argumentat contrariedade normei contestate cu normele constituționale invocate. Simpla enumerare a unor articole din Constituție și a principiilor generale aplicabile dreptului la învățatură și autonomiei universitare nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate. În aceste condiții, Curtea nu poate identifica, în mod rezonabil, nicio critică de neconstituționalitate.

12. În situații similare, Curtea a notat că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor contestate, nu echivalează cu un argument. Curtea a stabilit că dacă ar proceda la examinarea unei asemenea sesizări, ea ar substitui autorul în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (a se vedea DCC nr. 99 din 12 iulie 2022, § 16).

13. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea pentru controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 485 din 13 iulie 2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului, depusă de dnii Vlad Batrîncea și Vasile Bolea, deputați în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 17 noiembrie 2022

DCC nr. 153

Dosarul nr. 135a/2022